

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Biennii Peripatetici

Complectens Quæstiones Logicales Una Cum Institutionibus Dialecticis Ad Antiquorum Recentiorumque Mentem Resolutas, Nec Non Juxta Modernam Scholarum Peripateticarum Methodum Elaboratas & Explicatas

Kretz, Marquard

Herbipoli, 1749

§. 2. An veritas sit actui essentialis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52248)

tando. N. Sicut necesse non est, ut actus repræsentans *animal*, quoad suam entitatem sit animal; ita nec requiritur, ut actus repræsentans infinitum, aut divinum, sit entitativè infinitus, & divinus; quandoquidem veritas formalis non est conformitas physica, sed intentionalis, sive in repræsentando.

§. II.

An Veritas sit actui essentialis?

487. *Nota.* Quæstio hæc non est de veritate radicali, quæ est perfectio actûs, vi cujus ipse exigit esse verus, vel ratione principii indefectibilis, ut fit in actibus supernaturalibus & divinis; vel ratione objecti immutabilis, ut fit in his actibus: *Deus existit. Homo est animal rationale &c.* sed *status quæstionis est* de actibus iis, qui sunt à principio ad verum, & falsum indifferente, & præcipuè circa objectum contingens, ac mutabile; an scilicet his veritas formalis, & actualis ita intrinseca, & essentialis sit, ut propter exigentiam suam intrinsecam falsi esse non potuerint?

488. *Dico.* Veritas actui non est essentialis. *Ratio est:* Quia veritas actui secundùm se sumptò adesse potest, vel abesse, salvâ ejus essentiâ. Nam hic actus: *Sultanus dormit*, ex supposito verus, potuisset elici tunc, quando *Sultanus non dormiebat*, quo casu fuisset falsus. Ergo. Hæc conclusio de veritate formali non tantùm tenet in iis actibus, qui objectum contingens habent,
&

& mutabile; sed etiam in iis, ubi objectum immutabile est, & necessarium. Nam immutabilitas hæc respectu actûs præcisè se habet per accidens; quandoquidem actus nec ex ratione generica cognitionis, nec ex ratione repræsentationis exigit objectum sic se habens, sicut ipse enuntiat; alias à nullo actu veritas separabilis foret. Quod de veritate hîc conclusum est, id ipsum cum proportione falsitati facilè applicabis.

489. *Obj.* Veritas est relatio transcendentialis actûs ad objectum, quia implicat veritatem esse sine objecto; ergo veritas est actui essentialis. *R. D. Ant.* Veritas est relatio transcendentialis ad objectum repræsentationis. *C.* Ad objectum verificationis. *N.* Nimirum omnis actus iudicii debet habere aliquod objectum; quia essentialiter affirmat aliquid, vel negat; sed objectum non necessariò ita se habet, ut actus enuntiat. *Inst. 1.* Objectum verificationis est illud, quod actus affirmat, vel negat; sed actus ad ejusmodi objectum dicit relationem transcendentalem; ergo. *R. N. maj.* Nam objectum verificationis est illud, quod ita se habet, ut actus enuntiat. *Inst. 2.* Actus est essentialiter conformis objecto verificationis; ergo. *Prob. Ant.* Non est essentialiter difformis; ergo. *R. N. Conf.* Actus per essentiam suam nec est conformis, nec difformis objecto sic se habenti; sed præscindit ab utroque: sicut homo per essentiam suam nec est barbatus, nec imberbis. *Inst. 3.* Veritas physicè spectata est ipsa entitas actûs;

actûs;

actûs; ergo. *R. D. Ant.* Est entitas actûs absolute sumpta. *N.* Respectivè sumpta. *C.* Forma relativa etsi intrinseca sit subjecto, illi tamen essentialis non est. *Inst. 4.* Album est essentialiter album; ergo etiam verum est essentialiter verum. *R. D. Ant.* Album ut album. *C.* Album materialiter tale, & quod est album. *N.* Eodem modo actus verus, ut verus est essentialiter verus; sed præsens quæstio est tantum de actu vero secundum se, & qui verus est. *Inst. 5.* Quilibet actus iudicii est essentialiter affirmativus; ergo etiam essentialiter verus, vel falsus erit. *R. N. Cons. Disp. est,* quia affirmatio, vel negatio est ipsa tendentia actûs, quæ est purè ab intrinseco, & ipsi essentialis. Econtrà denominatio veritatis, vel falsitatis formalis non est ipsa tendentia actûs ab intrinseco proveniens, & manens sive objectum ita se habeat, sive non; sed est denominatio dependens ab extrinseco, sive ab objecto sic se habente; quod autem objectum ita se habeat, est actui secundum se per accidens. *Inst. 6.* Sicut affirmatio, & negatio est ipse actus; ita etiam veritas, vel falsitas est ipse actus; ergo. *R. N. τὸ sicut.* Nam affirmatio, & negatio sunt ipse actus absolute sumptus; Veritas autem, vel falsitas est actus respectivè tantum sumptus. *Inst. 7.* Iudicium æquè dividitur in verum & falsum, ac dividitur in affirmativum, & negativum; ergo. *R. N. Ant.* Nam divisio prima est divisio subjecti in accidentia, sicut dum divido hominem in album, & nigrum. Posterior autem divisio est divi-

divisio generis in species. Ex his advertes actum verum, & falsum non differre specie essentiali, sed accidentali. *Inst.* 8. Actus habentes diversa objecta differunt specie essentiali; sed actus verus, & falsus diversa habent objecta; ergo differunt specie essentiali; cum actus ab objectis specificentur. *R. D. Maj.* Habentes diversa objecta representationis, h. e. quorum unus aliquid aliud affirmat, vel negat, quam alter *C.* diversa objecta verificationis, h. e. quorum unus affirmat rem, uti est, & alter eandem rem aliter affirmat, ac est. *N.* Hi actus v. g. *Petrus est homo, Paulus est planta* differunt specie essentiali, non ideò, quia primus est verus, alter verò falsus; sed ideò quia circa diversa objecta versantur. *Inst.* 9. Omnis actus necessariò vel est verus, vel falsus; ergo. *R. D. Ant.* Extrinsicam exigentiam actus. *N.* Ob extrinsicam necessitatem contradictoriorum, vel ratione objecti, quod necessariò ita se habet, vel non ita se habet. *C. Inst.* 10. Bonitas, vel malitia est essentialis actui; ergo & veritas, vel falsitas. *R. D. Ant.* Bonitas *radicalis*, quæ desumitur ab objecto essentialiter bono, vel à principio supernaturali &c. *C.* Bonitas *formalis*, quæ est conformitas actus cum dictamine rationis. *N.* Nam idem actus jam conformis dictamini, in aliis circumstantiis potest esse difformis; igitur hæc bonitas illi essentialis non est.